

RDEČI PRAPOR

Izhaja
v Ljubljani
vsaki petek.

Glasilo jugoslov. soc. demokracije.

Naročnina znaša: Za avstro-ogrske kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.72 K, za četrt leta 1.36 K. — Za Nemčijo za celo leto 5.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K. — Za Ameriko za celo leto 7.28 K. — Posamezne številke stanejo 10 vin. — Reklamacije so poštnine proste. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Štev. 51.

V Ljubljani, dne 21. decembra 1906.

Leto IX.

NASLOVA: Za dopise, rokopise za list: **Uredništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana.** — Za denarne posiljalce, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: **Upravništvo «Rdečega Prapora», Ljubljana, Franciskanske ulice štev. 8/1.**

Naš redni zbor.

Izvrševalni odbor jugoslovanske socialno-demokratske stranke je sklical redni zbor za začetek svečana in sicer v Trstu, kakor je bilo sklenjeno na zadnjem zboru. Menda nam ni treba izrekati upanja, da ne bode kraja, kjer so organizirani slovenski sodruzi, da ne bi prišli zastopniki odtod na strankin zbor. Saj je menda nepotrebno naglašati posebno važnost tega zbora, ki je nedvomna in vsakomur jasna.

Na prvem mestu izza poročil, ki nam imajo povedati, kaj se je storilo in doseglo v zadnjih dveh letih, stoji organizacija in taktika — kakor je naravno — kot stalna točka na vsakem našem zboru. Ali situacija se je tudi za to vprašanje sedaj izpremenila. Oblika dosedanje faktične organizacije ne more več zadostovati potrebam stranke, ki je narasla in ki se je tudi poglobila. Od nas ni nikoli pričakovati popolne zadovoljnosti, ker so naši cilji tako visoki, da se jih ne doseže z malenkostnimi reformami in nam mora biti vsak uspeh le vspodbujanje za novo žilavo delo. V nezadovoljnosti smatramo glavni smoter človeškega stremjenja in napredka, in kakor ima naša teorija svoj izvor v praktičnem življenju, jo moramo tudi praktično uveljavljati. Zato ne intoniramo navdušenih slavospevov, da bi potem legli na nabrane lavoje, temveč nam pomeni tudi strankin zbor delo — sam v sebi in v svojih posledicah.

Treba je pa konstatirati, da se je stranka v zadnjih dveh letih močno razvila; iz tega razvoja so narasle nove potrebe, s katerimi se mora računati pred vsem v organizaciji. Lahko bi bilo reči, da politična organizacija stranke že sedaj ni zadostovala. Ali tako poudarjanje je sicer zelo poceni, praktično pa nima velikega pomena, ker pač ni nikogar v stranki, ki ne bi že sedaj čutil tega in ne želel, da se izpopolni stvar. Ker so pa razmere tista moč, ki daje rečem obliko, je treba izpoznati jih. In pred vsem si moramo priznati, da trpimo tudi mi pod prokletstvom Slovenstva.

Razkosanost našega naroda, dejstvo, da je v velikem delu pomešan z drugimi narodi, da je tudi meščanska politika v posameznih pokrajinah neenotna, otežčava delo tudi jugoslovanske socialne demokracije. Jasno se pokaže hinavščina nasprotniških strank, poudarjajočih venomer, da jim je narodnost najvažnejša točka programa. Izven kranjske dežele vlada povsod klerikalizem, kateremu je izključno «katoliška politika» na srcu, in ki podi brezobzirno in brutalno vse elemente, ki nočejo trobiti v klerikalni rog, iz okvirja slovenskega naroda. Na Štajerskem, na Pri-

morskem, posebno pa na Koroskem izkušajo klerikalci preprečiti vsako socialno-demokratsko agitacijo; v kolikor se jim je to posrečilo, niso dosegli nič drugega, kakor da je na tisoče Slovencev sploh odpadlo od narodnosti, dočim bi bili ostali Slovenci, ako bi bili našli v lastnem narodu priložnost, slediti drugo politiko, kakor klerikalno, katere kratkomalo ne marajo. V takih krajih je tudi naša organizacija zaostala, ne le na škodo socialne demokracije, ampak mirne vesti lahko pravimo, tudi — in še bolj — na škodo Slovenstva.

Drugi pojav, ki gre na rovaš klerikalcev in liberalcev, je zaostalost Slovencev v izobrazbi. Socializem predpostavlja od svojih pristašev več znanja in razumevanja, kakor vsaka druga politična struja. Stare stranke na Slovenskem pa nikoli niso skrbele za to, da bi moglo ljudstvo misliti s svojo glavo. Od svojih pristašev so zahtevali samo vero; veruj Šusteršiču, veruj Tavčarju, veruj «Narodu, veruj «Slovincu». Ali ne preiskuj, ne razmišljaj, ne sodi! Razširjalo se je pri nas prazno navduševanje, največja zapreka treznemu mišljenju. Vladala je fraza in znanje je bilo potisnjeno v kot.

Take razmere niso pripravljale poti socialni demokraciji. Njeno delo pa je bilo še bolj otežčano vsled stare navade, da je v vsaki stranki vladalo par ljudi, masa pristašev pa je lepo slušala, dočim potrebuje socialna demokracija mnogo dela, vsled tega mnogo delavnih ljudi. Naša stranka si jih je morala šele vzgajati, in sicer popolnoma v začetku, v čemur je razmere niso čisto nič podpirale.

Vkljub tem težavam je stranka napredovala in danes resnično ni pretirano, ako pravimo, da je jugoslovanska socialna demokracija dosegla moč, s katero upliva na vsako politično akcijo tako, da se je v naših centrih absolutno ne more več prezirati. Zahvaliti je to predvsem načelni taktiki stranke, s katero si je pridobila naša politika v hudih bojih pristojen ugled. Naši nasprotniki nas gotovo ne ljubijo in nikjer ne favorizirajo. Vendar ne morejo izvajati nikakršnih akcij, ne da bi vpoštevali socialno demokracijo, kar dosti jasno dokazuje naša politična zgodovina zadnjih dveh let. Posebnega pomena je razvoj socialne demokracije v Ljubljani in Trstu, dveh središčih slovenske politike, kjer je dosegla naša taktika skoro nepričakovane uspehe. Dve glavni lastnosti te taktike sta bili načelnost in dostojnost. Izvrševalne instance so imele vedno na umu, da ostane vsako delo absolutno zvesto in soglasno s socialističnim načelom. Tako se je zgodilo, da so se nam pač večkrat približevale nasprotniške stranke, da pa vendar nikoli nismo popuščali niti za las od svoje lastne smeri, naj so nas tudi napadali s te ali z one strani. Stranka ni popuščala ne liberalcem, ne klerikalcem, ne zmedenim slogašem. Povrh pa smo se upirali vsaki surovosti, ki se je tako ukoreninila v našem političnem

življenju, da je remedura že nujno potrebna. Upirali smo se surovosti tudi tedaj, kadar se je zdelo, da bi s takozvanim «radikalnim» nastopanjem lahko dosegli uspeh zase. Daljši razvoj je pokazal, da bi bil vsak tak uspeh samo momenten, brez trajne vrednosti, a maščevanje ne bi bilo izostalo.

Tako pa danes lahko mirno konstatiramo napredek. Preteklosti lahko izrečemo absolutorij. Gre se pa za bodočnost. In če hočemo ohraniti, kar smo pridobili, ter zagotoviti si večji napredek, moramo pred vsem poskrbeti za temelj: Okrepčati in razširiti moramo svojo politično organizacijo.

To je prvo delo, ki ga mora izvršiti strankin zbor.

V odločilni uri.

Ko izide ta številka v svet, bode menda usoda volilne reforme že definitivno rešena. Sodeč po dosedanjih vesteh se snide gosposka zbornica v četrtek na sejo, ki popolnoma zadostuje, da sklenejo gospodje lordi, kar imajo skleniti. Visoko se ne bode moglo ceniti tega glasovanja na noben način več, kajti vprašanje, ki je veljalo doslej, ali bode namreč gosposka zbornica razumela neizogibne potrebe časa, narodov in države, je izbrisano, odkar je «prva» zbornica z vsem potrebnim povdarkom pokazala, da imajo v njej zavetišče edino egoistični interesi aristokratsko-fevdalne klike. Ako bi imeli avstrijski «peri» le količkaj smisla za duha, ki preveva našo dobo in za zahteve splošnosti, bi bile popolnoma nemogoče tiste nelepe scene, ki so se odigrale zadnji čas v njenem krilu. Spomniti se je treba, da je nezaslišano, kako je sestavila večina gosposke zbornice svojo komisijo, iz katere je izbacila kandidata srednje stranke, bivšega ministra Bylandt Rheidta proti njeni volji, nadomestivši ga z grofom Meranom, kaj je vtaknila prizadeta stranka pač mirno v žep. Spomniti se je treba, s kako klavnimi motivacijami je sklenila komisija pluraliteto. In spomniti se je treba tudi, kako so visoko aristokratski udje komisije frondirali proti kroni, ki je nedvoumno pokazala, da želi volilno pravico na podlagi enakosti.

Naše mnenje o parlamentarni svobodi je izven vsakega dvoma. Kakor se ne more kroni odrekati pravice, da pove svoje nazore tudi o političnih rečeh, tako se tudi nobenemu parlamentarnemu faktorju ne more odrekati svobode, da glasuje edino le po svojem prepričanju brez obzira na mnenje in na željo kateregakoli drugega faktorja. S tega stališča se tudi ne more tajiti, da ima vsak član gosposke zbornice formalno pravico, glasovati za pluralitet, čeravno se je vladar izjavil proti njej. Toda gospodje knezi in grofi in penzionirani ministri imajo zahvaliti svojo parlamentarno eksistenco edino kroni; parlamenti pa pomenjajo reprezentativen sistem. Kakor poslanci ne zastopajo svojih oseb, temveč svoje volilce,

tako imajo tudi peri reprezentirati nekaj in nekoga izven svojih sicer malo pomembnih oseb.

In bil je doslej ponos visoke gospode, da je nastopala kot varubinja dinastičnih interesov in kot zakupnica lojalnosti. In ves svet je mislil, da odseva med staro, ošabno aristokracijo sijaj krone, vse drugače kakor na Ogrskem, kjer so grofi in baroni izza krinke «nacionalnih interesov» odkrito napadali dinastijo.

Zato je bilo logično misliti, da si bodo gospodje lordi osvojili vladarjevo mnenje in potrdili, kar se je doslej smatralo za njih tradicije.

Krinka je padla. In s tega stališča pravzaprav pozdravljamo mahinacije gosposke zbornice, kajti ničesar ni v političnem življenju tako želeli, kakor jasnosti. Jasno pa je sedaj, da je tudi avstrijskim aristokratom geslo

Und der Kaiser absolut,
wenn er unsern Willen tut.

Samo egoizem jih vodi; samo lastni interesi so jim prirasli na srce in vse prilizovanje pred krono ni bilo nič drugega, kakor laskanje lakaja, ki hoče s ponižnostjo doseči gospodstvo v hiši. V vsakem teh hiperlojalnih plemenitastev tiči kosček merovinškega majordoma.

Volilna reforma vsled te izjasnitve ne bode propala, ker ne more propasti. Take moči, kakor ideja časa, še nima avstrijska gosposka zbornica.

Sicer pa je menda pot rešitve že določena in če ne varajo vsa znamenja, sprejme gosposka zbornica na plenarni seji volilno reformo tako, kakor jo je sklenila poslanska zbornica. Uresničuje se, kar smo ugibali od začetka: Za «rojene voditelje narodov» je enaka volilna pravica samo predmet nizkotnega kupčevanja. Ako dovolita vlada in poslanska zbornica «numerus clausus», sprejme gosposka zbornica enako volilno pravico. Glasovi o tozadevnem kompromisu se množe in prihodnje leto volimo na podlagi novega volilnega reda.

Kadar pridobi koristna ideja zadostno moč, ne prepreči nobena sila njene zmagi. To izkusi tudi gosposka zbornica. Njenega renomeja pa ne povišajo zadnje intrige.

**36 starih fantov proti zakonski reformi
in proti vzgoji otrok v svobodni šoli**

Odgovor

„Svobodne Misli“

mednarodne lige v obrambo svobodnega izražanja
vsake ljudske misli

**katoliški hijsarhiji v Avstriji na skupni
takozvani „Pastirski List“ avstrijskih nad-
škofov in škofov, prečitan v katoliških
cerkvah dne 2. decembra 1906.**

Dalje.

Razumevamo sicer, da «jim ni mogoče molčati», ko vidijo, kako stopnjema odumira stoletna njih moč, kako sega večni zakon starosti in smrti na nekdanj mogočno organizacijo njih cerkve; «okaz njih nezadostne vere «v božje kraljestvo in njegovo pravičnost» je tudi to, da malomočni zbor 36 dostojanstvenikov protestira proti temu neodvračljivemu zakonu življenja in smrti. Ostanek srednjeveške cerkvene moči, kateri se je do današnjih dni obdržal pri nas (ne več v Angliji, Nemčiji, Franciji, Italiji, Španiji in na Ogrskem), je vpliv cerkve v zakonskih zadevah. Zastonj bi iskali po evangeliju, da bi bil Jezus kedaj ustanovil zakon kot cerkveno svetost, in niti ene besedice tam ne najdemo o nerazdružljivosti zakona. Da, ravno nasprotno čitamo (Mat. 19. 9), da Jezus sam izrecno priznava, vsaj v slučaju prelomitve zakonske zvestobe, potrebo ločitve zakona. Toda kaj bi se sklicevali na Jezusa?! Cerkev se itak ne drži njegovega učenja tako, kot se nam je ohranilo v evangelijih, ampak tako, kot ga ona v svojem interesu razlaga; sveto pismo samo, bodisi v originalu, bodisi v prestavi brez cer-

kvenih popravkov in temeljni smisel izpreminjajočih razlag, je na indeksu prepovedanih knjig, ravnotako kot Vollér in Zola; le teologom, in še tem le pogojno, se dovoljuje citati ga.

Zato ima večji pomen kot omenjeni jasni izrek Jezusov (Mat. 19. 9) to dejstvo, da katoliška cerkev sama dopušča v številnih slučajih razdružitev zakona, da, če se gre za njeno korist, jo naravnost podpira. Po cerkvenem pravu velja še dandanes takozvani privilegium Pauli ali privilegium fidei christianae (predprava krščanske vere; ta predprava dovoljuje v tem slučaju, če ena izmed dveh nekrščenih zakonskih oseb (n. pr. judov) vstopi v cerkev, da ta oseba more pretrgati dosedanje zakonsko zvezo (brez ozira na to, če so v zakonu otroci) in skleniti nov zakon s kako kristjansko osebo še za življenja nekrščene osebe iz prejšnjega zakona. Očitvidno je torej, da tam, kjer se gre za koristi cerkve, se ta prav nič ne ozira na «sveto edinost» rodbinskega življenja. Sta še dva slučaja, pri katerih cerkev pripušča ločitev zakona, toda zopet iz enakih vzrokov. Pravilno sklenjen zakon, v katerem pa zakonska še nista bila telesno združena (naglašanje tega momenta je zelo karakteristično za «nad zmoto vzvišeno» cerkev), more biti razločen: 1. s papeževim dispensom (zanj se plača, in mastno) ali 2. brez dovoljenja sozakonce s položitvijo slavnih redovniških obljub. V drugih številnih slučajih se je cerkev preko zapreke nerazdružnosti zakona spretno povzpela, proglašujoč nerazdružne zakone «illustrum personarum» (vzvišenih oseb, zlasti vladarjev) za neveljavne.

Zato se tudi sedaj cerkvi ne gre za nerazdružnost zakona — usoda zakoncev ji je bila vedno deveta briga — ampak za nekaj čisto drugega: da bi si ohranila dosedanje svoj vpliv in vdeležbo pri zakonu in zlasti pa, da bi ji ne ušli mastni dohodki odtod izvirajoči. Civilni zakon je razun 2 kronskega kolka popolnoma brezplačen; ko se torej vzdigujejo proti njemu cerkveni dostojanstveniki, delajo to glavno iz strahu pred ceneje delujočim konkurentom, ne pa vsled npravnih in spiritalnih vzrokov, ampak iz čisto kramarskih! «Pod bogatim virom blagoslova», v katerem ti gospodje govore pri omenitvi zakona, moramo razumeti nekaj čisto drugega.

Sicer pa, če imajo cerkveni dostojanstveniki zakon resnično in odkritosrčno «za bogati vir blagoslova» in «studenec božje milosti», bi bilo zanimivo, zakaj se ravno ti celibatarji — duhovniki izogibljejo tega studenca božje milosti, zakaj se sami ne branijo s tem obrambnim nasipom pred padcem nevarnih izkušnjav in se raje napajajo iz raznih nečistih, da, umazanih virov in kaluž. Ali je morda zakon le za navadne ljudi svetost, vir milosti, za duhovne je pa to «sveto združenje» nečisto in vir npravne škode? Mi pač vemo politične vzroke celibata (odločiti duhovnika od domačega prebivalstva, da bi bila njegova zavisnost od Rima in od papeža tem tesnejša), toda ravno vsled tega, ker duhovniki ne žive v zakonu, zakona ne poznajo, otrok bodisi nimajo ali jih ne priznajo in priznati ne smejo, odrekamo jim pravico, da bi odločevali pri zakonu, katerega ne poznajo. Hočejo li torej reformirati in regulirati rodbino, naj najprej pometajo pred svojim lastnim pragom in naj zreformirajo najprej svoje lastno razmerje do žene in svojih otrok.

Potem bodo tudi zakone drugih dobro razumeli in ne bodo naivno proglašali zakona, v katerem se zakonski med seboj prepirajo, črtijo in preganjajo i. p. in v katerem grozi otrokom vsled nadaljnega in morda prisiljenega skupnega življenja starišev neodvratna telesna in npravna škoda, za «podobo vzvišene in neločljive združitve Kristusa s cerkvijo». In tak nesrečen zakon je vedno tam, kjer se gre za njegovo ločitev; srečen zakon ostane vedno neločljiv tudi brez cerkvenega blagoslova. Prisposoba bi se dala tudi obrniti in reči, da nam ravno tak nesrečni zakon naravno in zelo dobro pokazuje razmerje cerkve do Jezusa in njegovih nauk (primerjaj Kri-

stusovo zapoved o ljubezni do bližnjega, V. božjo zapoved s prakso inkvizicije, z blagoslavljanjem vojakov, idočih pobijati ljudi, z asistenco pri usmrčanju, VII. božjo zapoved z raznimi načini nastanka cerkvenega premoženja, VIII. božjo zapoved z «resnicoljubnimi» klerikalnimi debaterji in časopisi i. p.)

Malo nas torej briga ta «odločilni Ne!» s katerim obljublajo gospodje škofje postaviti se na pot neodvračljivi reformi zakonskega prava. Poznamo precej dobro ta njih «odločilni Ne!», s katerim so se postavili nasproti moderni civilizaciji in kateri je lahko izrazilo vtelesen v silabo Pija IX. Toda kaj je pomagalo to nesmiselno senilno protestiranje umirajoči cerkvi?

Mi kot praktični ljudje ne vidimo zakonskega temelja v nobenih skolastičnih formulah in v besedičenju o «sveti zvezi», «nerazdružitvi», «vzvišeni predpodobi združitve s cerkvijo» i. p., niti v gmotnih in pohotnih koncepcijah cerkvenega svetnika Alfonza Li-guorjanskega, ki govori o «združitvi dveh teles» (kakor je razvidno, ima cerkev malo pravice nam očitati «Altarje pohotnosti» in «telesne malike»), mi vidimo temelj zakona v vzajemni ljubezni in pomoči zakoncev, kjer pa te vzajemne ljubezni ni, kakor pri zelo mnogih konvenčnih, spekulativnih in kramarskih zakonih, tam tudi zakon ni nič vzvišene in dobrega, ampak le vir nečistih muk in grehov. Za duhovnika, ki zakona ne razume, eksistirajo le njegove skolastične formule, sreča ali nesreča zakoncev ga pušča hladnega in za mastno «štolnino» blagoslovi in «na večne čase združi» pošteno zakon iz ljubezni ravno tako kot najbanalnejšo kramarsko spekulacijo.

Zato naj o zakonu, o njegovi razdružitvi ali nerazdružitvi sodijo predvsem zakonski sami in zlasti oni zakonski, kateri so poznali zakonsko zvezo tudi po senčni strani. Nikar se naj ne posluša glasu 36 starih fantov, katerega jim je diktirala njih stanovska zakrknjenost, ampak poslušaj se naj raje glas stotisočev ločenih zakonskih (le na Dunaju jih je nad 20.000, imajo tam svoje društvo in izdajajo tudi svoj lastni časopis «Ehereform»), od katerih so večina dobri katolčani, kar pa ne brani tem cerkvenim dostojanstvenikom, da bi jih radi svojih formul o «vzvišeni predpodobi» ne pustili tako kruto trpeti za nestorjene krivde, ki jih silijo k «kupnemu izvenzakonskemu življenju, ki je sicer v navadi tuintam po župniščih, ki pa nasprotuje družabnemu in verskemu čutu teh nesrečnikov! Zato bomo tudi vsodbujali interese, da bi se z vso odločnostjo branili nepoklicanih rok, samo da so to Vaše roke, gospodje hijsarhi!

Iz istega vzroka, vsled katerega odrekamo 36 podpisanim višjim duhovnikom, da bi smeli odločevati v zakonskih zadevah, jim tudi odrekamo pravico, se vmešavati na katerikoli način v vzgojo otrok. Dokler se ne nauče po človeško ravnati s svojimi lastnimi otroki, je zelo dvomno, da bi mogli imeti čisti namen s tujimi otroki. Morejo morebiti biti strokovnjaki v vprašanjih kadila in mašnega vina, vzgoje otrok pa ne morejo razumeti in zato tudi nimajo pravice dekretirati, kaj je cilj šole in kaj ni; to je stvar poklicanih pedagogov in starišev. Sploh pa, ali res mislite, da se cerkvenim dostojanstvenikom gre za nekaj «oni» svet? Kaj vam pride na um! Zadostuje pogled na kateregakoli izmed 36 dobro rejenih «hramov svetega duha» na njih z zlatom tkana oblačila ekvipaže, in takoj spoznate, da hinavska skrb za «drugi» svet ne pomeni nič drugega nego skrite želje, da bi se praktična priprava za dejansko življenje kotikor mogoče zanemarjala v šoli; edino, kar naj se v šoli uči, je servilna podložnost in strah pred «duhovno in svetno gosposko». To je tudi vzrok zveze nebesko-rimskih žandarmov s «svetno» birokracijo, zato in iz nikakega drugega vzroka «postavil je tudi svetni zakon verouk na čelo vseh učnih predmetov». Dostojanstveniki priznavajo po pravici, da ima «vse šolsko poučevanje v Avstriji dosedaj verski značaj», da je s poučevanjem «kar naj-

ože združena molitev in obiskovanje božje službe. Da pa višnjem gospodom še vedno raste tek pri jedi, je razvidno iz tega, da jih niti današnje stanje ne zadovoljuje, vedno še opazijo, s svojega stališča motreč razmere v šoli, razne nedostatke in stremé za tem, da bi se jih odstranilo. V stari Feniciji in Kartagini so imeli duhovniki tako ubogljive ovčice, da so mogli, kadarkoli so si hoteli podražiti svoje otrple živce z »učinkujočimi vtisi« vzeti tem poslušnim ovčkam njih deco, in zmetati jo živo v razbeljena žrela svojih malikov. To so bili časi za duhovniško kasto, kaj ne, »gospodje«!

Konec prih.

Politični odsevi.

Avstrijska delegacija nadaljuje svoje »trudapolno delo«, za katero se ne zanima skoro nihče izven skupne ministere in nekatere — nikakor ne vse! — delegate. Predmeti razprav so predobro znani in govorance predolgočasne, da bi se moglo izleči tam kaj senzacionalnega. Značilno je le, kako se trudi ravno avstrijska delegacija, da bi povzdignila svoj pomen in rešila tisto »skupnost«, ki se je že davno razletela v vse vetrove. Dočim se prizadevajo Madjari, degradirati delegacijo na navaden parlamentaričen odsek, bi avstrijski patriotje posili radi, da bi predstavljala delegacija »skupni parlament«. Kar ne gre, seveda ne gre; da se mrtve preteklosti ne more rešiti, bi končno tudi avstrijski možgani lahko razumeli in bolje bi bilo vsakdanjega delegacijskega dolgočasnja odseva nekoliko mala revolta, katero je povzročila oddaja vojaških potrebščin na korist ogrskim in na škodo avstrijskim industrijalcem in obrtnikom. Ali cela zadeva je zavita v meglo; da so tudi tukaj Madjari prav pošteno usekali Avstrijce, je pač nedvomno, ali kako se je to zgodilo, tega ne pove jasno noben oficijozni vir. Tukaj se sliši, da je storil bivši vojni minister Pittreich na lastno roko Madjarom veliko uslugo, tam se govori o krivici trgovinskega ali poljedelskega ministra in bilo je celo govora o Auerspergovim demisiji; ali hrabra avstrijska delegacija je izvolila za zadevo po stari navadi pododsek, od javnosti se pa pričakuje, da polagoma pozabi na celo komedijo. V takih razmerah pač ne verjamemo, da bode kdo plakal, ako izginejo delegacije brez sledu.

Odsek za volilno reformo je nadaljeval posvetovanje o volilni svobodi in je odklonil vse predloge, tiče se vpeljave takozvanega kancelarparaafa.

Državni zbor ima od pondeljka zopet seje. Začetkoma se je zdelo, da se zbornica sploh ne prerije do dnevnega reda, ker je bila pot zabarikadirana z znano goro nujnih predlogov. Obstrukcionisti so res začeli nagajati in so zahtevali razpravo o svojih nujnih predlogih. Kako frivolna je ta igra, so pokazali češki narodni socialci, ki so predlagali med drugimi rečmi zakon o zavarovanju za starost. Neodpustno je, da se rabi take nadvse resne reči za tako otroško komedijo. Niti dojkcu ne more priti na misel, da bi mogel državni zbor, ki mu je vsega skupaj še mesec dni živeti, mogel rešiti tak dalekosežen zakon, za katerega ni še prav nobenih priprav. Ali tem političnim otrokom je vse prav, če le morejo igrati burke. V torek se je izboljšala situacija. Ali položaj je vendar komičen. Nujni predlogi so tu, modri gospodje, ki so jih podali, jih nočejo umakniti, ako bi se o njih razpravljalo, ne bi bil parlament do svojega zaključka gotov s temi rečmi in tako se mora sedaj vsaka stvar, ki mora priti na razpravo, vložiti kot nujen predlog. Tako je s proračunskim provizorijem, tako z izboljšanjem položaja pomožnih uradnikov i. t. d. In tak parlament so hoteli ohraniti nasprotniki volilne reforme!

Nemški državni zbor je razpuščen. Zgodilo se je to precej nepričakovano vsled porazbe, ki jo je doživela vlada pri glasovanju o kolonialnem proračunu. Čudnega pa o stvari ni nič. Katoliški centrum je bil doslej

popolnoma zanesljiva opora vlade; ali leta 1908 bi morale biti nove volitve in zato mora katoliška stranka misliti zopet nekoliko na popularnost. V tem so bili Rimci na Nemškem vedno veliki mojstri in vlada je dobro razumela njih politiko. Milost od zgoraj in zaupanje od zdolaj — tako se jim je vedno dobro godilo. Ali kakor vsakemu, ki hoče sedeti na dveh stolih, se je zgodilo tudi centrumu, kar se je moralo. Prišel je trenotek, ko se z laviranjem ni moglo več naprej. Brezumna kolonialna politika, ki požira neprenehoma težke milione edino na korist mali peščici kapitalistov, je v državi skrajno nepriljubljena. Kdor jo podpira, ne more pričakovati trajnega zaupanja od mase, zlasti ne odkar so prišli na dan veliki kolonialni skandali. Pri takih kočljivih vprašanjih si je znala doslej katoliška stranka pomagati; vlada je centrumu obljubila, da zniža izdatke, centrum je s to obljubo potolažil volilce, ostalo je pa vse pri starem; bil je volk sit in koza cela. Čimbolj se približujejo nove volitve, tembolj pa mora centrum nastopati demagogično. Ali vlada, ki opazuje, da je cela kolonialna politika v nevarnosti, ni hotela to pot sprejeti nobenega kompromisa, dasiravno ji ga je centrum ponujal z obema rokama in tako so bili možakarji prisiljeni, glasovati proti naknadnim zahtevam. No, tedaj je potegnil Bülow iz žepa nekaj dekret in je razpustil državni zbor. To, kar je prečital, ni bil pravi telegram cesarjev; kajti temperamentni Vilček je brzojavil lapidarno: »Ich jage die ganze Bande nachhause«, in tega Bülow vendar ni mogel prebrati v zbornici. Item — parlament je razpuščen in nove volitve so že razpisane za 25. januarja. Vpraša se sedaj le, kakšen uspeh bodo imele. Socialni demokrati so aplavdirali, ko je razglasil Bülow razpust: oni se ne boje novih volitev. In kdor je le nekoliko bolj pazno zasledoval dogodke na Nemškem, soglaša v tem, da je vlada storila neumnost in da bodo imeli socialisti od razpustitve samo dobiček. Takozvane liberalne stranke, ki gredo z vlado čez drn in strn, pričakuječe od take »patriotične« politike pomlajenja, bodo sicer napele vse moči in gotovo je, da bodo trosile denar s polnimi rokami, tembolj ker ima novi kolonialni direktor Dernburg močne zveze s finančnimi krogi. Toda s tem da zagovarjajo nepriljubljeno kolonialno politiko, olajšujejo le stališče socialnim demokratom, ki obenem lahko nastopajo proti centrumu zaradi njegove reakcionarne tendence in zaradi njegovih zakulisnih intrig. Zadnji čas je katoliški centrum tudi mnogo izgubil, ker je odbil od sebe svoje dosedanje zaveznike Poljake, ki so že sklenili, da postavijo v vseh okrajih kandidate proti centrumu. Pričakovati je torej velezanimiv volilni boj, za nas tembolj zanimiv, ker slede nemškim volitvam kmalu avstrijske. Ako dosežejo socialni demokratje na Nemškem nov uspeh, ne ostane to brez vpliva na naše prihodnje državnozborske volitve.

Socialni demokratje v Nemčiji so že izdali svoj volilni proglas.

Dopisi.

Iz Idrije. V nedeljo, dne 16. t. m. se je vršil v Idriji (prostori Unije rudarjev) jako dobro obiskani ustanovni občni zbor socialističnega političnega društva »Naprejš«. Sodr. A. Kristan je obrazložil pomen in namen političnega društva. V odbor so bili nato izvoljeni: soodr. Tomaž Brus (predsednikom), I. Kokalj iz Idrije (podpredsednikom), I. Stravs (tajnikom), Ivan Kogej X (blagajnikom), za odbornike: soodr. A. Kristan in T. Filipič (vsi iz Idrije); za zunanje kraje pa: soodr. V. Poljanšek iz Žirov, sodrug Ivan Svetlik iz Pluženj (obč. Cerčno), sodrug T. Brus iz Bele (obč. Črni vrh) in soodr. Jakob Kogej iz Sp. Idrije. — Za člana se priklaja lahko pri vsakem izvoljenih odbornikov. Pristopnina znaša 10 vin. in mesečnina 10 vin. Socialistično društvo ima delokrog po vsem

Kranjskem in Goriskem. Naj ne bode zavednega socialnega demokrata po idrijskem in cerkljanskem sodnem okraju, ki bi ne bil član političnega društva »Naprejš«. — »Slovenec« sopiha jeze, ker se ustanovni občni zbor kat. političnega društva ni tako obnesel, kakor bi on rad. Tehant Arko je objavil celo kolono o tem shodu — seveda, objavil ni tisti govor, kateri je na shodu zagrešil, ampak vse kaj drugega. Zaletel se je tudi v soodr. A. Kristana ter v socialne demokrate, češ, po čemu so hodili na katoliški shod, ko niso bili vabljeni. Hvali se, da je dekan izdelal celih sedem šol, češ: »Kristan bo kritiziral v verskih rečeh duhovna, ki je študiral celih sedem let, pa boljše kot on...« Dekanu tudi Kristanova postava ni všeč, češ, da bo tudi kmalu telesno tako »obsežen« kakor kateteh Oswald ali pa sam tehant; z zadovoljstvom pa konstatuje, da ga i Oswald i tehant sam po telesnem obsegu še prav zelo prekašata, čeprav cerkvene poste držita. Ja, ja — tako debel ne more biti še Kristan kakor sta kateteh Oswald in tehant Arko, če se prav postita. Vprašanje nastaja, kakšna bi morala ta dva gospoda biti, če bi se — nič ne postila! Katoliška cerkev je že vedela, zakaj je za svoje duhovne napravila poste. Katehet Oswald gotovo vaga 150 kg, in še »posti se« — koliko bi neki imel, ko bi se ne postil. Gotovo 300 kg! Dober dovplj je napravil neki mož ob zadnjih občinskih volitvah o gospodu katehetu Oswaldu: Klerikalci da so samo zato propadli, ker debeli Oswald radi »volka« ni mogel tako agitirati kot je tehantu obljubil.

— Odbornik kat. političnega društva za idrijski okraj je neki kmet Šinkovec iz Čerkovnika, ki je na tem ustanovnem shodu pital rudarje z lačnimi knopi. Rudarji, zapomnite si to!

— V založbi našega časopisa »Naprejš« je izšel znani protiklerikalni roman kaplana H. Kirchsteigerja »Pod spovednim pečatom«, I. knjiga. Cena I. knjige je 2 K 60 v. Roman je verna slika delovanja mlajše katoliške duhovščine v političnih ozirih. Priporočamo vsem prijateljem dobrega berila, da si nabavijo to knjigo.

Sodrugil

V smislu strankinih določb in sklepov zadnjega rednega zbora razpisujemo

V. redni strankin zbor
jugoslovanske socialne demokracije
in ga sklicujemo na

2., 3. in 4. februarja 1907

Velika dvorana v TRST Ulica
»Del. doma« Boschetto 5

Provizorično predlagamo sledeči dnevni red:

1. Poročila.
2. a) Organizacija in taktika.
b) Volitve leta 1907.
3. Časopisje in tisk.
4. Prihodnji mednarodni socialistični kongres.
5. Socialna demokracija in jugoslovanstvo.
6. Določitev kraja za prihodnji zbor in eventualija.

Vse organizacije, ki imajo po strankinih določbah pravico do udeležbe na strankinem zboru, pozivamo, da pravočasno izvolijo svoje zastopnike in jih naznanijo izvrševalnemu odboru. Z ozirom na posebno važnost tega zbora, ki mu pritika zlasti vsled predstojećih volitev, vabimo vse organizacije, naj se poslužijo svoje pravice in naj vsekakor določijo svoje zastopnike.

Predloge, ki naj pridejo na strankinem zboru v razpravo, je treba vposlati izvrševalnemu odboru potom pristojnih organizacij najkasneje do 15. januarja.

V Ljubljani, 9. decembra 1906.

Izvrševalni odbor
jugoslov. soc. dem. stranke.

* * *

Strankine ustanove določajo glede strankinih zborov sledeče:

Redni strankin zbor je vsako drugo leto. Delegate za strankin zbor določijo sodrugi posameznih okrajev in krajev. Kraji, kjer imajo žensko organizacijo, smejo poleg sodrugov določiti tudi sodruginje za delegate. Parlamentarni zastopniki stranke in izvrševalni odbor morajo na strankin zbor in imajo tam sedež in glas. Organizirani sodrugi posameznih industrijskih skupin imajo pravico poslati iz vsakega volilnega okrožja po enega delegata, ki ima glas; volitev teh delegatov posreduje odbor volilnega okrožja.

Predlogi se morajo poslati vsaj štirinajst dni pred zborom izvrševalnemu odboru, da jih priobči v strankinem glasilu vsaj osem dni pred zborom; isto velja za predloge izvrševalnega odbora.

Domače stvari.

Delavci-volilci zavarovalnice, pozor! Ljudje, ki so se dosedaj zanimali za tržasko zavarovalnico toliko, kolikor za predlanski sneg, so se oglasili in vihar gre skozi vse slovensko meščansko časopisje, da zavarovalnica mora priti v slovenske roke. Mi bi tej zahtevi kar nič ne ugovarjali, ako bi se gospoda posluževala poštenih sredstev. Ali kakor se razvidi, gospodom ni toliko za narodnostno stran tega zavoda, kakor do tega, da še ono pičlo število mandatov, ki po zakonu pristojajo zavarovancem, iztrgajo delavcem iz rok. Iz oklicev, ki jih razširjajo združeni liberalci in klerikalci, se da to čisto jasno sklepati. Pozivljejo županstva in župnijske urade, naj obrtnikom in tovarnarjem pobere neizpolnjene glasovnice ter jih s podpisom podjetnika opremjene vpošljejo trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani. Ker v dotičnih oklicih ni navedeno, ali se to tiče le glasovnic, s kojimi volijo delodajalci, je sum upravičen, da hočejo prislepiti tudi delavske glasove. To je vsekakor sleparstvo, če se zahteva prazne glasovnice, brez, da se delavce vpraša za njihovo mnenje. Prav zanimivo bilo raziskovati, kaj imajo na primer gospodje fajmoštri opraviti s temi volitvami in kaj županski uradi. Lep liberalizem to, ki si ne ve drugače pomagati, pa kliče farovže na pomoč in še družji z elementom, o kojem vsak dan čitamo v «Slov. Narodu», da je največji brezdomovinec in škodljivec slovenskega ljudstva. Ako gospod Lenarčič tako razume liberalizem, no, potem pa dober tek! Obžalovanja vredno je, da je i «Naš List» sedel na te limanice. Z ozirom na te okolščine opozarjamo vse delavce, ki volijo v eni izmed navedenih skupin, naj nemudoma zahtevajo od svojega gospodarja, da jim predloži zanje namenjeni dve glasovnici; delodajalca, ki bi se temu upiral, ali pa je celo neizpolnjene glasovnice proti volji delavcev odposlal trgovski in obrtni zbornici, naj se nemudoma naznani našemu uredništvu ali pa na spodaj označeni naslov, da se ga ovadi radi volilne sleparije. Ta bi bila lepa, da bi kandidate določalo par korifeji! Kjer je to mogoče, naj delavci svoje pravilno izpolnjene glasovnice sami vpošljejo na naslov: Ivan Regent, Trst, via Boschetto 5, I.

Volilna reforma za občinski svet ljubljanski. Kmalu bo dve leti, ko je župan Ivan Hribar se prvič uradno izjavil, da pride volilna reforma za občinski svet ljubljanski v eni prvih sej na dnevni red. Od takrat je že precej Ljubljani izteklo v Savo, a o izpolnitvi Hribarjeve obljube, ni duha ne sluha. Pravijo, da je Hribar mož, ki precej drži na svojo besedo, v tem slučaju pa smo se prepričali, da je stvar precej drugačna. No, če gospod Hribar, oziroma občinski svet neče, bo pa delavstvo pomagalo, in morda preje kakor se gospodom sanja. Svaka sila do vremena.

Robidova afera. Permanentni odbor, ki se je ustanovil povodom afere na deželni dobrodelnih zavodih naznanja sledeče: «Kakor se kaže, se vodi proti namenu našega odbora, ki so identični z nameni vsega ne-

odvisnega prebivalstva. tajej boj z neplemenitim orožjem. To se da sklepati iz dejstva, da je dosedanji član našega odbora, cesarski svetnik profesor Franke izstopil, in sicer v takih okoliščinah, iz katerih se lahko sklepa, da je moral izstopiti. Pred kratkim se je raznesla po Ljubljani govorica, da žuga profesorju Franketu disciplinarna preiskava, ker se je osmelil, se udeležiti protestne akcije proti absolutizmu deželnega odbora. Prvi, o katerem se vé, da je govoril o Damoklejevem meču, obešenem nad Franketovo glavo, je bil deželni odbornik dr. Tavčar, prav tisti, ki je tudi svoječasno prvi nastopil proti deželnemu uradniku Schweigerju. V tistih dneh se je opazilo, da je šel profesor Franke k deželnemu predsedništvu in razna znamenja kažejo, da je bil tja klican. Kaj se je tam godilo, ni znano, zakaj če bi vprašali deželnega predednika gospoda Schwarza, po kaj je bil citiran Franke — citiran je bil namreč nedvomno, — bi najbrže nervozno vprašal, po kakšni pravici se ga interpelira. Ali dejstvo je, da se profesor Franke od tistega časa ne udeležuje več odborovega dela, ter da ga je vprašanje o vzroku njegovega odstopa spravilo v vidno zadrego, iz česar se da edino sklepati, da je izvršila po iniciativi deželnega odbora vlada nanj presijo. To, kakor razna druga znamenja, dokazuje, da je sklenjena med deželnim odborom in vlado koalicija v varstvo absolutizma, ki se noče ukloniti ne razumu, ne pravičnosti, pod pretvezo seveda, da je v nevarnosti «avtoriteta». Tembolj pa je potrebno, da se upre vsa neodvisna javnost takemu brezobzirnemu, goli tiraniji se približujočemu zistemu in odbor prosi vse, katerim je osvoboditev našega javnega življenja od tope, brutalne samolastnosti na srcu, naj ga podpirajo z vsemi močmi. Pričeti boj, ki bo seveda naletaval na hud odpor in na mnogobrojne zapreke, vendar ne sme biti ustavljen, dokler ne zmaga pravica in svoboda. — Temu naznanilu permanentnega odbora ni treba dodajati nikakršnih komentarjev. Edino vprašanje je to: Ali hoče javnost prenašati, da jo bagatelizirajo, prezirajo in odpravljajo tisti, ki bi ji imeli služiti, ali pa se bode končno postavila vendar na noge, ter povedala ponosnim «avtoritetam», da prihaja vsa avtoriteta od ljudstva in da so vse oblasti njemu odgovorne. Tudi mi smo z odborom vseskozi prepričani, da je bil profesor Franke prisiljen, izstopiti. Kako se je to zgodilo, seveda ne moremo vedeti, ker nas ni bilo poleg; ali je dobil naravnost ukaz, ali «Wink mit dem Zaupfahl», je nazadnje vseeno. Dosti je to, da smatra tudi deželna vlada uradnike za avtomate, ki ne smejo imeti svobodne volje in lastne misli. Takega zistema se pa ne sme trpeti, če se noče, da prodre tudi pri nas na celi črti Khuenovščina. Tekst in melodija te pesmi je že predbro znana. Pri uradnikih se začne, pri delavcih pa konča. Mogočni gospodje hočejo boj, pa naj ga imajo.

Vabilo. Mogo ljudi, ki so bili v kakršni koli dotiki z našimi takozvanimi dobrodelnimi zavodi, uslužbencev, bolnikov i. t. d., se je pritoževalo pri raznih uredništvih in pri posameznih udih permanentnega odbora, ki se je konstituiral v času znanih represalij v blaznici na Studencu. Ker odbor preiskuje razmere pri teh zavodih v javnem interesu in hoče seznaniti prebivalstvo z njimi, prosi vse pritožnike, naj se oglase pismeno ali ustmeno pri uredništvu «Rdečega Prapora» v Ljubljani, da bode mogel odbor sestaviti in pregledati ves material in ga potem primerno obdelati. Odboru se ne gre za to, da bi provociral skandale, ampak da se doseže saniranje razmer pri javnih zavodih in da se najde v ta namen primerna pota. Zato pa je treba, da je gradivo popolno in v vsakem oziru zanesljivo. Odbor bode uvaževal vse utemeljene podatke, odklanja pa seveda vse tendenciozne denunciacije, ki bi izvirale samo iz nizkotne želje za maščevanjem. Kdor ima resnega gradiva, naj se oglasi.

V mizarškem podjetju g. Frana Šušteršiča v Št. Vidu nad Ljubljano je izbruhnila

stavka. Delavci so pretečeni teden solidarno zapustili to podjetje, kar ima svoje tehtne razloge. Prvi tiči v predolgem delavnem času, drugi v plačah, katerih se pravzaprav ne bi smelo imenovati tako: kajti najvisja mezda pri Šušteršiču iznaša 3 krone, najnižja pa 1, reci eno krono na dan. Tretji razlog je pa «delavni red», ki je enostavno škandalozen. Gospod Šušteršič bi bil to stavko prav lahko preprečil, kajti zahteve delavcev so bile prvotno tako nizke, da si skromnejših sploh ni moči misliti; hoteli niso nič več, kakor skrajšanje delavnega časa od enajst na deset. Ali modri Šušteršič je hotel ugoditi skromni želji tako, da bi delavcem odtrgal zaslužek za eno uro. On si torej predstavlja, da je mogoče še znižati mezdo od ene krone! Če se delavci ne podvržejo — je dejal — si pa lahko poiščejo «bukele» pri županstvu. Seveda ne pojdejo delavci k nikakršnemu županstvu, ker niso tam oddajali nikakršnih «bukele», temveč bodo počakali, ali bode Šušteršiča srečala pamet in se bode mož podal v poravnavo. Kajti da delavcev ne bode dobil, to mu že lahko zagotovimo; privoščimo mu pa vendar veselje, da razmetuje denar za inserate po «Narodu» in «Slovincu». Famosni «delavni red», ki daje Šušteršiču pravico, naravnost odirati svoje delavce, pa objavimo po potrebi v prihodnji številki. Omeniti pa moramo za danes malo značilno, humoristično dogodibico, ki se je primerila 2. decembra v Št. Vidu.

Neki šaljivec je nekaj dni prej rekel, da pride v nedeljo v Št. Vid okrog 3000 delavcev demonstrirati. Seveda ni mislila živa duša na to. Ko je to izvedel Šušteršič jo je obral urnih krač k županu Belcu, kateri je poskrbel za to, da je promeniralo ta dan po Št. Vidu na splošno začudenje prebivalstva 16 orožnikov. Da se je iz tega razvil pozneje splošen krohot, je umevno. Toliko za danes.

Mizarjev menda ni treba svariti, da se ne hodijo učiti stradati v mučilnico g. Šušteršiča. **Rektus.**

Železniška nesreča na Pragerskem. Pri premikanju voz na postaji Pragersko je ponesrečil delovodja premikačev Stefan Reich s tem, da je po novih predpisih stopil med vozove, ko so bili še v teku. Padel je tako nesrečno, da so mu šla kolesa ravno čez glavo in je bil takoj mrtev. Razburjenost delavstva je bila tako velika, da so hoteli takoj delo popustiti. Pokojnik je bil že 17. uro v službi. Železnična uprava bode rekla, da je bil ponesrečenec svoje nezgode sam kriv. Poznavalec razmer pa dobro ve, kdo je kriv, da so železnične nezgode na južni železnici na dnevnem redu. Kdaj so že premikači zahtevali, naj se jim že vendar enkrat službeni čas zniža na 12 ur! Ali vse te prošnje niso dosegle zaželenega uspeha. Gospoda postajenačelnika bi pa vprašali, kako je mogel dati komu dopust, ne da bi tistega delavca nadomestil z drugim? Eden premikačev je imel dopust, drugi je bil pa bolan, tako sta manjkala kar naenkrat 2 delavca. Radovedni smo, bode li državni pravnik posredoval in postavil krivce na zatožniško klop, kakor to dobro zna, kadar je treba kakega delavca spraviti pred sodišče. Vozni mojster Marčič (imenovan Pavšič II.) je ravno listi čas tako kričal nad ubogimi premikači, da so se potniki, sprehajajoči po peronu, kar spogledovali. Takih imen, ki jih je dajal ta olikani poduradnik premikačem, menda še niso v svojem življenju slišali. — Pa tudi pretečeni teden bi se bila pripetila nesreča, da nista strojevodja in njegov kurjač pravčasno poskakala s stroja. Stroj, ki je imel nalogo na postaji premikati vozove ter sestavljati vlake, je skočil iz tira. In ravno na tem mestu so delavci zahtevali delavca, ki bi čistil svetilke in izpremembe, pa zaman. Za vse te zahteve ima železniška uprava zamašena ušesa. — Koliko nesreč se bode moralo na tej postaji še pripetiti, preden bode ta družba uredila razmere, po katerih bode varnost ne več kot sedaj le slučaj, temveč jamstvo.

Tihi opazovalec.

Tržaška priloga „Rdečemu Praporu“.

Konferenca okrajne organizacije jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Trstu. Konec.

Strankino časopisje.

Poročevalec sodrug F. Milost poda v daljšem in jedrnatem govoru zgodovino časopisja ter opiše ulogo, ki jo je igralo v raznih dobah, posebno v državah, kjer je tisk svoboden. Ko je še naslikal važnost časopisja v sedanjosti s posebnim ozirom na prihodnje vplitve v državni zbor, ki se bodo vršile na podlagi splošne volilne pravice, je v nadaljnjem govoru poudarjal potrebo dobrega in razširjenega časopisja za našo stranko, ki mora pri prihodnjih volitvah razviti vse svoje moči in porabiti vse prilike situacije v prid delavskemu ljudstvu. Brez dobrega in razširjenega časopisja ni mogoče voditi bojev proti vsem nasprotniškim strankam, od katerih ima vsaka, razven raznovrstnih zakotnih listov še dnevnike, ki dan zadnem širijo politično šarlatanstvo in agitacijo proti socialistični stranki, kateri pa je za propagando in za polemiko, za pouk in za boj na razpolago edino tednik „Rdeči Prapor“. Ako čutimo že sedaj pomanjkanje dnevnika, tembolj bomo občutili to ob času volilnega boja. Zato pa moramo danes z veseljem pozdraviti iniciativo izvrševalnega odbora za dnevno izdajanje našega glasila vsaj ob času volilnega boja in dolžnost je ne samo politične organizacije, ne samo zaupnikov, temveč vsakega sodruga, ki želi, da pride naša stranka pri prihodnjih državnoborskih volitvah vsaj do moralne zmage, podpreti z vso močjo akcijo, ki jo je pričel naš izvrševalni odbor in pomagati, da postane „Rdeči Prapor“ v volilni dobi dnevnik. Ko je še omenil priprave, ki jih je pričel izvrševalni odbor združeno z vsemi političnimi organizacijami in jih je označil kot jako dobre in primerne, je pozval odbor pol. organizacije, da naj tudi ta združi vse svoje sile v to svrhu. Poročevalec je končno podal poseben predlog, da naj se ustanovi poseben odsek, ki naj vodi tozadevno akcijo na Primorskem.

K tej točki so govorili še sodrugi Kopač, Regent, Jernejčič, Ropas iz Gorice in drugi. Posebej moramo omeniti mnenje sodruga Marice iz Nabrežine, ki pravi, da bi se v vseh krajih, kjer so strokovne organizacije in kjer gnetno stanje delavcev ne dopušča, da bi se vsak posamezno naročil na „Rdeči Prapor“ za dva meseca, nalagalo ali priporočalo organizacijam, naj same naroče za vsaka 2 ali 3 delavce en iztis lista. Govorili so še drugi sodrugi, izmed katerih so nekateri tudi stavili predloge.

Potem se je prišlo k IV. točki dnevnega reda, katero se je po predlogu sodruga Ropasa združilo s V. točko, tako da je postal dnevni red:

Državnoborske volitve, organizacija in taktika.

Najprej je govoril sodrug J. Petejan o državnborskih volitvah. V početku svojega poročila je opisal boje delavstva za dosego volilne pravice, katero je priznala tudi sedanja državna zbornica, ki je sestavljena na podlagi privilegiranega kurijalnega sistema, tedaj ko je glasovala za spremembo volilnega reda in za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Delavstvo je torej s svojo organizirano močjo prisililo vladu in zbornico, da je uvedla v volilnem redu princip splošnosti in enakosti. Toda to je le princip, na podlagi katerega bo možno delo za uresničenje vseh drugih postulatov politične enakosti, ki jih ima socialna demokracija v svojem programu. Nadalje se je bavil govorik z važnostjo prihodnjih državnborskih volitev za socialno demokracijo; naslikal je politično stanje tržaških Slovencev sploh, tržaškega delavstva

ter slovenske in italijanske socialne demokracije; označil je razne tuk. volilne okraje, številno razmerje med Slovenci in Italijani v posameznih volilnih okrajih tržaškega mesta in okolice, politično stanje jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Trstu in okolici, važnost in potrebo udeležitve v prihodnjem volilnem boju skupno s italijanskimi sodrugi, preciziral je v to svrhu potrebno delo ter izrekel mnenje, da je treba tudi socialno-demokratski stranki postaviti svojega kandidata v okolici in v to svrhu je stavil tudi predlog.

Nato poda predsednik besedo poročevalcu o organizaciji in taktiki, sodrugu I. Regentu. Govornik je očrtal najprvo delo, katero je odbor politične organizacije izvršil na politično-organizatoričnem polju. Naredil je mnogo poskusov in poročilo odbora nam pové, v koliko so se posrečili. Težave, ki jih je imel pri tem delu, so ogromne. Po zadnjem strankarskem zboru je objavil „Rdeči Prapor“ članek, v katerem piše, da je bilo dotedanje delo jugoslovanske socialno-demokratske stranke le zgolj agitacija ter da je nje dolžnost, sedaj poprijeti se organizatoričnega dela. Temu — recimo — pozivu se niso odzvali sodrugi morda nikjer s tako vnemo, kakor mi v Trstu. In bila je to ena najtežavnejših nalog, katerih se je poprijel odbor politične organizacije. Bilo je to delo, katero moramo še nadalje vršiti, ki nam je doneslo posebno v zadnjem času lepih sadov, ali stalo nas je velikega truda in doživeli smo jako neprijetnih razočaranj. To je delo, ki ga morejo vršiti le sodrugi, ki so se, skoraj bi rekel, popolnoma odrekli družabnemu življenju, ki so vložili vse svoje fizične in duševne moči v dosego svojega ideala, v dosego tistih idealov, tistih ciljev, ki so začrtani v programu socialne demokracije. Ali če nam to delo ni doneslo vseh zaželenih uspehov in če so se nam nekateri poskusi naravnost izjalovili, nas je delo na tem polju tudi mnogo naučilo ter nam pokazalo pot, po kateri moramo nadalje hoditi, ako hočemo priti do uresničenja stavljenih si namenov. Kakor vse reakcionarno-meščanske in psevdo-narodne stranke, stavi tudi naša tržaška slovenska nadstranka vse konsekvence svojega obstanka na kulturno zaostalost in na politično nezavednost in nerazsodnost primorskega slovenskega prebivalstva, katero tvori za tri četrtine samo delavstvo. In če je bilo, iz omenjenih vzrokov, naperjeno nje delo naravnost proti izobrazbi delavstva, se moramo danes mi poprijeti izobrazbe, kajti pomanjkanje omike in politične zavednosti med delavstvom je ravno vzrok, da naše delo ni imelo zaželenih uspehov. Tržaški del jugoslovanske socialno-demokratske stranke tvori zgolj in samo materialno delavstvo. In dočim imajo italijanski sodrugi v svojih vrstah lepo število uradnikov, učiteljev, profesorjev in drugih enakih izobraženih moči, ki so si razdelili delo med seboj, imamo mi lepo število slovenskih izobražencev, duševnih delavcev, ki vsled svoje apatičnosti ali nezanimanja do delavskih interesov, radi svoje razredne nezavednosti, služijo v vrstah nasprotnikov delavstva in tedaj se razume tudi proti stranki, ki zastopa delavske težnje in tedaj težnje večine tržaških Slovencev. Dočim imajo italijanski sodrugi delo razdeljeno, sloni vse naše delo na par osebah, katere ne morejo vsega izvršiti. Primanjkuje nam tedaj oseb za notranje delo, organizatorjev, agitatorjev in izobrazbe med delavstvom. To so vzroki nekaterih naših neuspehov in to tudi nas opravičuje pred tistimi, ki kritizirajo naše delo. Od delavca, ki je delal celih 10 ali tudi 12 do 14 ur na dan, se z nikakega stališča ne more zahtevati preveč strankarskega dela. Tako je tudi, da je bilo dotedanje naše delo osredotočeno v mestu, kjer pač imamo tudi največ opraviti, ker večina delavstva dela in stanuje tudi v mestu. Ali kakor že rečeno, so se razmere v zadnjem

času mnogo zboljšale in naša dolžnost bo, da tudi te razmere porabimo v svojo korist. Dočim bomo morali vravnati funkcionarje cestne organizacije, zboljšati in pomnožiti zaupniški zbor ter sploh utrditi pol. organizacijo v mestu, moramo se tudi poprijeti z vso vnemo okolice in razširiti naše delo po deželi, ustanoviti povsod lokalne organizacije ter pomagati sodrugom v Gorici, Pulju in po Istri in po vseh Primorskih mestih, da pridejo tudi tam do okrajne organizacije, katera ima in zamore potem vršiti nalogo na organizatoričnem in agitatoričnem polju v svojem delokrogu. Četudi nam strankina pravila ne določajo vsega tega delokroga, vendar je naša dolžnost, razširiti delo povsod, kjer je bliže nam, nego drugim organizacijam.

O taktiki se govorik ni mnogo bavil, toda je mnenja, da mora naša stranka predvsem ohraniti svoj delavski značaj in danes je že tako močna, da smemo mi v Trstu vedno samostojno nastopati, nikakor pa ne smemo iskati zveze s slovenskimi narodnjaki v Trstu, ki so se v raznih prilikah pokazali pravcati jezuite, brez vsakega določenega programa in na katerih besedo se ne moremo nikdar zanašati. Sicer pa zgubljajo polagoma vpliv in zaupanje med ljudstvom, posebno pa med delavstvom in naša naloga bo, da jo popolnoma uničimo. Nato je prečital resolucijo, na podlagi katere naj bi se vršilo bodoče delo. Nato se je vnela dolga in živahna razprava.

Sodrugi Kopač tudi poudarja potrebo razširjenja dela na politično-organizatoričnem polju po vsem Primorskem in Istri. Priznava težavo takega dela, a uvidi potrebo. Ne strinja se z izvajanjem poročevalca o taktiki, ker misli, da mora biti ta povsod enaka, kakor jo bo določil prihodnji strankarski zbor, ki se bode s to zadevo obsirno pečal. Priznava pa je zultizem tukajšnjih narodnjakov.

Sodrugi Ropas iz Gorice pravi, da ga bo le veselilo, ako bodo imeli tamošnji sodrugi opore v tržaški politični organizaciji in je tudi pripravljen poprijeti se takoj dela.

Sodrugi Petejan se strinja s predgovorniki in predloga, da bi se na prihodnjem strankarskem zboru stavilo na dnevni red znižanje ali tudi odprava odstotkov, ki jih morajo dajati okrajne organizacije izvrševalnemu odboru od strankarskih prispevkov.

Sodrugi F. Jernejčič ne soglaša, da bi mi morali razširiti delo po deželi in drugih mestih.

Sodrugi Kopač mu pojasni stvar ter pravi, da bi bilo to le pripravljeno delo za zunanje sodruge.

Stavi tudi dodatni predlog k resoluciji sodruga Regenta. Govorili so še sodrugi Milost, Hafner, Marica iz Nabrežine in drugi.

Preide se k VI. točki:

Strokovna organizacija.

Poroča sodrug Josip Kopač, tajnik strokovnih organizacij za jugoslovanske pokrajine. V daljšem govoru je označil pomen in nalogo strokovnih organizacij. Danes imamo v Trstu čez 12 tisoč strokovno organiziranih delavcev, od katerih je 50 odstotkov slovenske narodnosti. Opiše razne stavke in akcije, ki so jih te priče in deloma izvršile. Strokovne organizacije so obenem tudi temelj za snovanje politične. Brez strokovnih ni političnih organizacij. Kakor imamo v Dalmaciji in drugih slovanskih krajih malo strokovnih, imamo tudi malo ali pa nič političnih organizacij, ravno tako imamo sploh Slovenci manjše politične organizacije, kakor na Nemškem ali Češkem, kjer imamo tudi manj in manjše strokovne organizacije. Da pa je strokovna organizacija zmožna vršiti uspešno svoja delo, mora biti centralizirana. Le take organizacije morejo uspešno varovati interese delavstva, ako so z vsem delavstvom cele države v direktni zvezi.

Naloga strokovnih organizacij je tudi širiti izobrazbo, a priznava, da jim to, vsaj v Trstu, ni mogoče vsled preobilice drugega važnega dela. Stavi nato svoj predlog.

Pri tem se oglašijo razni drugi govorniki. Sodr. Ropas pravi, da bi se moglo za strokovne organizacije narediti nekaj tudi po Goriskem in želi, da bi tržaška pol. organizacija uplivala na strokovno komisijo.

Sodrug Jernejčič stavi tudi svoj predlog radi strokovne komisije.

Sodrug Marica iz Nabrežine pravi, da se mora paziti pri strokovnih organizacijah na izvolitev dobrih sodrugov v odbore.

Govorijo še sodrug Milost, Petejan in drugi.

Sodrug Kopač pové, da se bo vršil v kratkem strokovni kongres v Trstu, kjer se bo tudi izvolilo strokovno komisijo za Primorsko in druge pokrajine.

Kulturna organizacija.

Poroča sodrug A. Jernejčič. V kratkem govoru naslika kulturno stanje delavstva ter potrebo kulturnih organizacij. Posebno pa priporoča podpirati društvo «Ljudski oder», ki je v kratkem času pokazalo, koliko se da napraviti potem predavanj, knjižnice in dobre čitalnice. Opiše delo društva ital. sodrugov. «Circola di studi sociali», ki danes prireja podučljive kurze po vseh krajih mesta. V Trstu je pa za Slovence posebna potreba razširiti kulturno organizacijo vsled velikega pomanjkanja izobrazbe. Naši narodnjaki niso v to svrhu prav nič naredili in zato je naša dolžnost, naša naloga, da se poprimemo dela tudi na tem polju. Razširiti pa moramo tudi izobrazbo v okolici in po vseh primorskih pokrajinah. Nato stavi tozadevni predlog.

Tudi k tej točki so se oglasili razni govorniki in vsi naglašali potrebo ljudske izobrazbe ter priporočali «Ljudskemu odru», naj nadaljuje s svojimi predavanji.

Ker se k točki «slučajnosti» ni oglašil nihče za besedo, pozdravi predsednik vse zborovalce ter želi, da donese današnja konferenca uspehov in priporoča odboru politične organizacije, da se točno ravna po današnjih sklepih ter jih izvrši.

Tako je končala ta konferenca, na kateri so zborovali sami delavci, kar nam dokazuje, da znajo tudi sami razpravljati o najvažnejših vprašanjih.

Predlogi in resolucije.

Komisija za pregledovanje predlogov, sestavljena iz sodrugov: V. Kermola, F. Jernejčiča, F. Ropasa in I. Regenta, je pregledala vse predloge, nekatere predelala ter jih predložila konferenci, ki je vse soglasno sprejela.

Tekst posameznih predlogov je sledeči:

1.) Predlog poročevalca o časopisju, sodrug Milosta, z dodatnimi predlogi sodr. Regenta, Kopača in Marice:

«Konferenca okrajne organizacije jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Trstu, ki se vrši dne 9. decembra 1906, nalaga politični organizaciji v Trstu, da izvoli iz svoje srede odsek, ki ima razširiti propagando za vpeljavo «Rdečega Prapora» kot dnevnika v dobi državnozbornih volitev. Ta odsek ima iskati zveze s sodrugi v Gorici, Pulju in po vseh primorskih in istrskih krajih ter iskati dobrih zaupnikov, ki na način kakor ga je naredil izvrševalni odbor, t. j. potom blokov in znamk, nabirajo naročnike za dnevnik.

Vsaka strokovna organizacija, ki ima slovenske člane, je dolžna naročiti dva iztisa «Praporja» za dobo, ko bo izhajal dnevnik. Vodstva takih strokovnih organizacij naj vplivajo pri svojih članih, da se naroče na list, če pa dobivajo sedaj list obligatorično, naj se vpliva, da se naroče na vse ostale številke v tednu.

Vsi javni zavodi v rokah soc. demokracije so dolžni objavljati plačane uradne razglase, razpise služb t. d. v «Praporju».

Ta sklep stopi v veljavo takoj s 1. jan. 1907. Vsak zaupnik stranke dobi en blok ter potrebne znamke za nabiranje naročnikov za

dnevnik «Rdeči Prapor». Organizacije imajo naročiti za vsaka dva ali tri člana po en iztis dnevnika v krajih, kjer gmotno stanje delavcev ne dopušča, da bi se osebno naročili.»

2.) Predlog poročevalca o državnozbornih volitvah, sodrug Petejana:

«Konferenca nalaga političnemu odboru, naj takoj konstituirajo volilni odbor za prihodnje državnozbornske volitve.» Konec prih.

Društvene vesti.

Strokovno društvo ljubljanskih krojačev priredi v ponedeljek, 24. decembra 1906 v prostorih gospoda Jakoba Bevca na dunajski cesti božični večer s tombolo. Začetek ob 9. uri zvečer. Ker je čisti dobiček namenjen za brezposelne sodrugi, vabi k obilnemu obisku vodstvo okrajne skupine.

Društvo «Ljudski oder» v Trstu priredi v petek 28., in v soboto 29. t. m. predavanje v veliki dvorani «Delavskega Doma». Predaval bode g. dr. Dragotin Lončar, profesor iz Ljubljane. Na dnevnem redu je: «Iz polpretekle zgodovine slovenskega naroda» (dr. Janez Bleiweis in njegova doba.) Začetek oba večera ob 8. uri. Vstopnina 20 vin, za osebo. Vsekakor je predmet teh predavanj zanimiv in važen, pa pričakuje društvo obilne udeležbe.

Najnovejše vesti.

Dunaj. Včeraj bi se bila mogla odločiti usoda volilne reforme v gosposki zbornici. Vendar je srečala avstrijske lorde pamet še pred smrtjo in vodja konservativcev grof Thun je predlagal, naj se drugo branje volilne reforme odstavi z dnevnega reda; numerus clausus pa naj se odkaže komisiji za volilno reformo, ki naj poroča o njem tekom 24 ur. Ko je bil ta predlog sprejet se je seja zaključila.

Koledar za l. 1907 je izšel v lični opremi in s praktično vsebino. Naročniki, ki ga še niso prejeli, naj nekoliko potrpe; pred novim letom ga dobe zanesljivo vsi. Kdor ga misli še naročiti, naj stori to kmalu. Cena je 72 vin, za izvod, v usnje vezan proti naročilu 1 K 30 vin., po pošti 10 vin. več.

Novost!

Izšla je v založbi časopisa «Naprej» v Idriji I. knjiga

Pod spovednim pečatom

katero je spisal bivši katoliški kapelan H. Kirchsteiger. — Cena I. knjigi, obsegajoči 312 strani, znaša 2 K 60 vin.

Vsakemu prijatelju dobrega in poučnega branja knjigo «Pod spovednim pečatom» prav toplo priporočamo. — Dobi se v Ljubljani v knjigarni L. Schwentner; v Gorici v knjigarni A. Gabršček ter v Idriji pri upravi lista «Naprej».

Socialni pregled.

Volitve v načelnštvo in razsodišče delavske zavarovalnice proti nezgodam v Trstu. Volilni odbor za letošnje nadomestne volitve je po temeljitem posvetovanju sklenil, zavarovanim sodrugom, delavcem in prizadetim organizacijam predlagati in priporočati naslednje kandidate v izvolitev, in sicer naj volijo v načelnštvo:

III. skupina (kemična industrija, kurila in svetla, hranila — tobačna industrija — in živila):

Fegetz Alfred, vslužbenec tvrdke za «Linoleum» v Trstu, v načelnštvo;

Zuculin Alojzij, vslužbenec občinske plinarne v Trstu, nadomestnik;

IV. skupina (kamen, prst, stavbinstvo z notranjimi delavnicami, gledišča, gasilstvo po

poklicu, dimnikarstvo, čiščenje cest in poslopij):

Sigon Mihael, zidar pri bolnišnici v Trstu, v načelnštvo;

Catalan Ivan, klesar pri «Unione dei scalpini» v Trstu, nadomestnik.

V. skupina (tekstilna industrija, poligrafična obrt, oblačila, snajenje raznih predmetov in kopalšč):

Corrier Ettore, tipograf tiskarne «Moderna» v Trstu, v načelnštvo;

Strukelj Arnošt, tiskar tiskarne «Moderna» v Trstu, nadomestnik.

Vsaka imenovanih treh skupin torej voli po enega člana in po enega nadomestnika v načelnštvo. Dalje volijo zavarovanci (delavci) vseh skupin skupno v razsodišče enega predsednika in tri nadomestnike. Volilni odbor je postavil in priporočal sledeče kandidate:

Fain Ivan, mehanik tvrdke G. Cante v Trstu, prisednik;

Barba Fran, tiskar v tiskarni «Moderna» v Trstu, I. nadomestnik;

Kocmur Ivan, vslužbenec c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani, II. nadomestnik;

Zupan Josip, vslužbenec c. kr. tobačne tovarne v Ljubljani, III. nadomestnik;

V področje tržaške zavarovalnice zoper nezgode spadajo: Trst, Primorje, Kranjsko in Dalmacija. Vsak gospodar, ki ima v tem ozemlju kako zavarovanju podvrženo podjetje, je dobil za zavarovane delavce svojega podjetja po dve glasovnici: eno belo in eno rdečo. Bele glasovnice so za volitev v načelnštvo, rdeče za volitev v razsodišče.

Podjetniki morajo potrditi s svojim podpisom na glasovnicah, da so bili vsi do volitve opravičeni člani pozvani, da volijo zastopnika in da so kandidate večine vpisani na glasovnici. Glasovnice se odpošljejo volilni komisiji zavarovalnice v Trstu, Via Mercato vecchio, 3 I.

Volitev se vrši 29. decembra 1906. Glasovnic, ki dospó na dan volitve šele po 4. uri popoldan se ne vpoštevajo.

Ako bi torej kak podjetnik zanemaril svojo dolžnost, da ne bi do volitve opravičenih delavcev pozval, da volijo zastopnike, je dolžnost delavcev oziroma zaupnikov samih, da ga pravočasno na to opozoré, kakor naj se tudi prepričajo, da je na vsaki glasovnici natančno zabeleženo število za posamezne kandidate oddanih glasov ter pazijo na to, da se glasovnice pravočasno odpošlje, ker bi sicer znale izgubiti svojo veljavnost.

Opomba. Radi nenadne obolevosti sodruga Spazzal Silvija, se je na njegovo mesto v V. skupini postavilo sodr. Corrier Ettoreja, na mesto poslednjega pa Barba Franca in naj se eventualno že izpolnjene glasovnice v tem smislu popravijo.

Lokalna organizacija ljubljanska sklicuje sporazumno z izvrševalnim odborom jugoslovanske socialne demokracije za nedeljo, na dan sv. Treh kraljev, t. j. 6. januarja 1907 v malo dvorano hotela «Ilirija» (desno v pritličju) v Koldvorskih ulicah v Ljubljani

okrajno konferenco

s sledečim provizornim dnevnim redom:

1. Poročila.
2. Predstojéče volitve.
3. Časopisje.
4. Organizacija in taktika.
5. Raznoterosti.

Konferenca se vrši po § 2. zborovalnega zakona.

Sodrugi iz vsakega kraja ljubljanskega okoliša imajo pravico, poslati na konferenco po 2 zastopnika. Člani izvrševalnega in lokalnega odbora imajo pravico do udeležbe s polnoveljavnim glasom. Vsaka strokovna organizacija ljubljanskega okraja ima pravico, odposlati po 2 zastopnika, ako število organiziranih ne presega 50, sicer pa poleg prvih dveh na vsakih nadaljnjih 50 članov še po enega zastopnika; za vsako število nad 50

odpade po en odposlanec. Načelniki strokovnih organizacij imajo kot člani strokovne komisije glas in sedež.

Zborovanje prične ob 9. uri dopoldan in traja do 12. ure opoldan, nadalje od 2. ure popoldan in se nadaljuje do konca.

Izvoljeni zastopniki in drugi opravičenci dobe vstopnice proti izkazu od dotične organizacije izpostavljenega in potrjenega mandata v upravnistvu »Rdečega Prapora« vsak dan od 6. do 7. ure zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 11. ure dopoldan. Gostje, ki žele zborovanju prisostvovati, dobe vstopnice ravnotam. Na licu mesta se bodo oddajale vstopnice le dopoldan od 9. do 10. ure. Zeleti je, da se vse organizacije odzovejo.

V Ljubljani, dne 9. decembra 1906.

Izvrševalni odbor.

Lokalni odbor ljubljanski.

Iz stranke.

Skupna eksekutiva avstrijske socialne demokracije je imela pretečeni petek sejo s socialno-demokratsko parlamentarno zvezo, da se posvetuje o položaju, ki je nastal vsled sklepa komisije gosposke zbornice o volilni reformi. Dasi ravno je pričakovati, da se položaj v kratkem izboljša, je vendar treba misliti na vsako eventualnost in zato objavljamo sklep te seje. Poročila iz vseh krajev države naznanjajo, da je ogorčenje delavstva vsled sovražnega sklepa gosposke komisije povzročilo velikansko; ne le politične, temveč tudi vse večje strokovne organizacije so zahtevale, naj stranka neodvlačno nastopi. Zlasti pa se je zahtevalo, naj se nemudoma priredi v vseh krajih velike protestne shode. Eksekutiva je sklenila, naj se za sedaj ne stori tega, ker je razburjenost med delavstvom prevelika in ne bi bilo mogoče preprečiti velikih cestnih demonstracij, ki pa v sedanjem trenutku ne bi bile priporočljive. Nasprotno pa je sklenila eksekutiva, pozvati zaupnike vseh narodnosti, političnih organizacij in strokovnih zvez, naj bodo pripravljeni, da pridejo lahko, ako bode treba, takoj po glasovanju v gosposki zbornici na izvenredno vsestransko konferenco na Dunaj, da se nemudoma sklene, kar bi bilo potrebno za obnovitev volilnoppravnega boja. Generalni odbor, ki je bil izvoljen meseca majnika, je stopil zopet v akcijo.

Vse sodruge pozivamo, naj bodo pripravljeni za vsak slučaj.

Mednarodni socialistični odbor sklicuje prihodnji mednarodni socialistični kongres za dobo 18. do 24. avgusta 1907 v Stuttgart. Vabljeni so v smislu sklepov londonskega in pariškega zhora: 1. Vse zveze, ki stoje na podlagi temeljnih načel socializma, namreč: Socializiranje produktivnih in izmenjevalnih sredstev; mednarodna združitev in akcija delavskega razreda; osvojitve politične moči za razredno organizirani proletarij; 2. Vse strokovne organizacije, ki stoje na temelju razrednega boja in priznavajo potrebo zakonodajne in parlamentarne akcije. Za dnevni red predlaga odbor:

1. Potrjenje resolucij mednarodnega socialističnega odbora.
2. Ureditve določb za kongrese ter pravil za mednarodni odbor in za interparlamentarno komisijo.
3. Militarizem in mednarodni konflikti.
4. Razmerje med socialističnimi strankami in med strokovnimi organizacijami.
5. Kolonialno vprašanje.
6. Priseljevanje in izseljevanje inozemskih delavcev.

Organizacije, ki žele, da pride še kako drugo vprašanje na dnevni red, morajo to naznaniti pred 1. aprilom 1907. (Naslov: Maison du Peuple, Bruxelles.) Poročila nacionalnih sekretariatov je vposlati do 1. svečana 1907.

Kongres bode zboroval v »Liederhalle«; v dvorani je prostora za 1000 delegatov. Po-

skrbjeno bode za prostor za časnike in za pošto v hiši. Vse potrebno poskrbi lokalni odbor v Stuttgartu.

Delegate naj se naznani čimprej.

Podpisani so zastopniki za Angleško, Argentinijo, Avstralijo, Belgijo, Bolgarsko, Dansko, Finsko, Francijo, Italijo, Japonsko, Luksemburško, Nemčijo, Nizozemsko, Norveško, Ogrsko, Poljsko, Rusko, Švedsko, Švico, Srbijo, Španijo, Združene države, Avstrijo (Nemci, Čehi in Poljaki) ter za mednarodni sekretariat Anseele, Vandervelde in Huysmans.

Jakob Valant

stavbeni in umetni ključar
v Ljubljani
na Prulah hiš. št. 6.

Najljudneje naznanjam, da sem izstopil iz družbe gosp. Rebola in da opravljam odslej

stavbeno in umetno ključavničarstvo
samostojno na Prulah hiš. št. 6.

Sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela in jih izvršujem okusno v najmodernejših slogih. Sprejemam in opravljam pa tudi vsakovrstna popravila.

Cene prav zmerne. Za svoje delo jamčim.

V nadi, da mi bodo dotične slavne firme in slavno občinstvo vobče tudi v bodoče izkazovale prav isto popolno zaupanje, se najljudneje priporočam za obila naročila, ter zagotavljam, da bom vse kar najbolje postregel.

4-1

Klobuke

za gospode in dečke

se kupuje v veliki izbiri dobro in poceni pri

Emerik Lovrecki

klobučarju

v Waasen-u, Kärntnerstrasse
Ljubno, Gorenje Štajersko.

Velika zaloga klobčevinastih čevljev vseh vrst.

Filijalki se nahajati v Homanngasse 14 pri krojaškem mojstru **M. M. Bosanatz** ter **Adolfu Konradu**, brivcu v Judendorfu.

Postrežba tudi slovenska.

Božične, novoletne
ter imendanske voščilne
listke (dopisnice) s slo-
venskim besedilom

razpošilja po najnižjih cenah

Wunibald Plann

Dunaj VI., Wallgasse št. 19, poleg
15-6 Rajmundovega gledišča.

Poskusite

in priporočite
= izdelke =

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Le „Zvezdna“ cikorija

iz Prve jugoslovanske tovarne
za kavine surogate v Ljubljani

je pravi slovenski izdelek!

Stanje hranil. vlog:
22 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
760.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdržene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

ZA VARNOST VLOG JAMČI POLEG LASTNEGA REZERVNEGA ZAKLADA
MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA Z VSEM SVOJIM PREMOŽENJEM IN VSO
DAVČNO MOČJO. DA JE VARNOST VLOG POPOLNA, SVEDOČI ZLASTI
TO, DA VLAGAJO V TO HRANILNICO TUDI SODIŠČA DENAR MLADO-
LETNIH OTROK IN VAROVANCEV.

26-11

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 1/2%, na menice in na vrednostne
listine pa po 5%, na leto.

Pisarna upravnštva

„Rdečega Prapora“

je otvorjena za najnujnejše stvari
tudi ob nedeljah in praznikih
med 9. in 10. uro dopoldne. Ob
delavnikih pa od 9. do 12. ure
in od 3. do 6. ure.

Naročniki

ki ne dobe kake številke našega
lista, naj takoj napišejo listek z
naslovom:

„Reklamacija, „Rdeči
Prapor“, Ljubljana“

in navedo, katere številke niso
prejeli. Take reklamacije so poš-
nine proste.

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

52-45

Aleksandra Levi Minzija

Trst — Piazza Rosario 2 — Trst
(šolsko poslopje).

Bogat izbor v tapeterijah, zrcalih in slikah. — Ilustriran
cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo. — Cene
brez konkurence. — Predmeti se postavijo na brod
ali železnico, ne da bi se za to kaj računalo.

Ugodna prilika za nakup radi stočaja neke velike tovarne

samo 3 goldinarje

stane poštni zabojček 5 kilogramov celotne teže (približno
60-80 komadov) pri stiskanju malo poškodovanega, lepo svrše-
nega, ročno dišečega

35-17 toaletnega mila

venja vijoličnega, vrtničnega, osončnega, solničnega, spajkinega,
lilijno-mlečnega, smarničnega, brusvinčnega cveta i. t. d.
Raspisila proti povzetju

podjetje Manhattan

Budimpešta VIII, Bezerédy-utca 3.

Vsaka ponaredba in ponatisek je kazniv.
52-18 Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nune. Zako-
nito zavarovan. Davno sma-
menito neprekosljiv proti mo-
tenju v prebavljanju, želodčnim
krčem, koliki, nahodu, prsnim bo-
lečinam, influenci i. t. d. — Cena
12 malim ali 6 velikim steklenicam
ali eni specialni steklenici s
patentno zaponko 5 K franko.

Thierryevo cantifolijino mazilo je obče znano kot non plus ultra

na vse še tako stare rane, vnetja, poškodbe izpahi in otekline
vseh vrst. Cena 3 lončkoma K 3-50, pošilja franko le proti naprej
poslanemu denarju ali povzetju

lekarna A. Thierry v Pregradu p. Rog. Slattni

Medicinska s tisoč izvirnimi zahvalami brezplačno in franko. De-
biva se v vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetetxa
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakevrstna Pojasnila daje se brezplačno.

HOTEL „VEGA“

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

18-17

ob glavni cesti nasproti ljudski šoli.

se priporoča slavn. občinstvu za mnogobrojni
obisk. Točijo se pristna bizeljska, ljubljanska,
dolenjska in vipavska vina ter mengiško dvojno
marčno pivno.

Gorka in mrzla jedila ob vsaki uri. — Posebna
soba za večje družbe in za društva je na
razpolago.

Velik vr

s teraso in krasnim razgledom na
kamniške planine in na Šmarno
goro.

Za tujece

novi opremljene sobe: postelja 1
krono, soba z dvema posteljama 2
kroni.

Jako ugodna prilika za letoviščarje, za ka-
tere se cena primerno zniža.

Na razpolago so vsi domači listi.

Cene navadne, postrežba točna!

Z edličnim spoštovanjem

Anton Maver, lastnik.

Raspošiljanje blaga na
vse kraje sveta!

Najcenejša, največja
ekspozitna trdnica!

H. SUTTNER urar, Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža

prej v Kranju

priporoča svojo veliko, izborno
zalogo finih

švicarskih ur,

briljantov, zlatnine in srebrnine

17-16

v veliki izberi po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago
res fino in dobro,
je to, da je razpošiljam po celem
svetu. — Na stotine pohvalnih pisem
je vsakomur prostovoljno na ogled,
da se lahko sam prepriča.

Prosim zahtevajte veliki novi cenik, ki
se pošlje zastoj in poštne prosto.

Delniška družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg

Telefon št. 163.

v Ljubljani

Telefon št. 163.

52-19

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in v steklenicah.

Telefon št. 187.

Zaloga v Spodnji Šiški.

Telefon št. 187.